

ЛІТЕРАТУРА

1. Мирутенко О.Л. Особливості банкрутства фізичних осіб-підприємців // Санація та банкрутство: Науково-практичний журнал. – 2012. №2. – 228 с.
2. Рибіна С.А. Особливості банкрутства фізичних осіб-підприємців // Санація та банкрутство: Науково-практичний журнал. – 2012. №1. – 323 с.
3. Югаєв М.В. Актуальні питання процедури банкрутства фізичної особи-підприємця // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2013. – №4. – 140 с.

*К. С. Кукишина,
студент магістратури юридичного факультету,
Запорізький національний університет*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКИХ ТА СУМІЖНИХ ПРАВ

Національне законодавство у ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» містить перелік дій, які можуть кваліфікуватися як порушення авторського права [1, с. 2].

Зазначений перелік є загальним і невичерпним. На сьогодні найпоширенішими порушеннями авторського права є правопорушення, пов'язані з незаконним використанням виключних майнових прав авторів творів та незаконне розповсюдження творів. Так, прикладом зазначених порушень авторського права є розміщення без отримання відповідного дозволу автора (або авторів) чи інших правовласників творів на Internet-сайтах для вільного (платного чи безплатного) доступу, оприлюднення творів у кафе, барах, ресторанах за плату чи без такої (без сплати закладом роялті), завантаження твору або його частини в пам'ять мобільного телефону за плату або без такої тощо.

Окремим видом неправомірної діяльності (яка завдає величезних збитків), що проявляється у незаконному виготовленні та розповсюдженні контрафактних примірників об'єктів авторського права, є піратство.

В спеціальній юридичній літературі можна зустріти різні підходи до класифікації піратських дій. Так, наприклад, піратство у сфері авторського права поділяють на:

- 1) «чисте» піратство, яке пов'язане з напівлегальним оприлюдненням об'єкта авторського права;
- 2) піратство, пов'язане з підробкою об'єктів авторського права;
- 3) піратство, що проявляється у незаконному розмноженні копій об'єктів авторського права [2, с. 75].

У законодавстві України знайшли свою легалізацію терміни «контрафактні примірники твору» у ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та «піратство» у п. «б» ч. 1 ст. 50 того ж закону. Згідно з нормативним визначенням «контрафактним примірником твору» буде твір, що відтворений, опублікований або розповсюджений з порушенням авторського права і суміжних прав, у тому числі примірник захищених в Україні творів, фонограм і відеограм, що ввозяться на митну територію України без згоди автора чи іншого

суб'єкта авторського права або суміжних прав, зокрема з країн, в яких ці твори, фонограми, відеограми ніколи не охоронялися або перестали охоронятися.

Виходячи з норми закону, об'єкт авторського права і суміжних прав буде визнаний контрафактним, у разі якщо він, перш за все виготовлений без дозволу особи, якій належать авторське право і суміжні права. Використання такого об'єкта, у тому числі продаж, є другорядними ознаками, які характеризують рівень порушення авторського права і суміжних прав.

Контрафактними екземплярами творів можна визнати лише ті екземпляри, імпорт яких у конкретну країну заборонений договором. За відсутності такого договору екземпляри об'єктів авторського права і суміжних прав не можна визнати контрафактними.

Згідно з п. «б» ч. 1 ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» піратством у сфері авторського права та суміжних прав визнається опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм і програм організацій мовлення.

Безпосередньо Угода TRIPS зобов'язує держави, які входять до складу СОТ, у своїх національних законодавствах передбачити кримінальну відповідальність за піратське використання творів, що є об'єктами охорони авторським правом, які вчиняються у комерційних масштабах. Крім кримінальної відповідальності, Угода в якості впливу на порушника передбачає арешт, конфіскацію і знищення піратських товарів, а також усіх матеріалів і обладнання, що використовувались для вчинення правопорушення. Обов'язок передбачити відповідальність за незаконне виготовлення та продаж об'єктів охорони авторського права або суміжних прав покладається на держави-учасниці Конвенцією «Про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм» від 29.10.1971 р. та Бернською конвенцією «Про охорону літературних і художніх творів» від 09.09.1886 р.

Згідно з Законом України «Про авторське право і суміжні права», зазначені дії, залежно від обсягу завданої шкоди, створюють склад або правопорушення, або злочину, за що передбачається адміністративна [3, с. 2] чи кримінальна [4, с. 5] відповідальність.

Найбільш потерпають від піратів видавці друкованої продукції, виробники фонограм, відеограм, комп'ютерних програм. Серед дій, які вчиняють пірати, найрозповсюдженішими є випуск у продаж піратських екземплярів продукції, що виготовляються шляхом копіювання оригінальних творів, або проставляння на оригінальних творах фірмових знаків піратів (характерно для сфери книговидання).

Виготовлення піратських копій фонограм найчастіше відбувається шляхом: серійного дублювання звукових записів з матриці або з легального екземпляра касети чи диска, яке дозволяє встановити, що це повторний запис; серійного дублювання у формі імітації законного запису, але з використанням відмінного від оригіналу графічного зображення; серійного дублювання повної або майже повної імітації законного запису, що не дає можливості пересічному споживачу встановити чи це є піратська копія; дублювання, здійсненого шля-

хом повної або майже повної імітації законного запису, але без будь-яких посилок на прізвище, позначення, товарний знак або знак законного виробника; «кустарного» дублювання, що здійснюється на замовлення; виготовлення піратської продукції шляхом монтажу, яке здійснюється особами, зайнятими у музичному ринку.

На підставі вищевикладеного можна визначити дві групи осіб, які здійснюють піратську діяльність. До першої групи належать безпосередньо особи, зайняті у легальному виробництві та тиражуванні об'єктів авторського права, або які мають доступ до легального виробника. Другу групу складають особи, які виготовляють продукцію контрафактним способом. З'явилася ще одна група суб'єктів піратської діяльності, яка не лише випускає спеціальні пристрої, а й надає послуги для зняття (блокування) такого захисту з охоронюваних об'єктів.

На підставі вищезазначеного можна зробити висновок, що за своїм змістом піратська діяльність є більш широким поняттям, а контрафактна діяльність по виготовленню об'єктів авторського права є елементом піратства.

Контрафактна діяльність – це протиправна дія, яка полягає також у відтворенні виданого твору, фонограми, аудіовізуального твору, комп'ютерної програми та інших об'єктів шляхом незаконного використання назви, фірмового найменування або знака законного виробника, власника ліцензії та ін.

Водночас, замість категорій «піратська продукція» та «контрафактна продукція» можна вживати поняття «нелегальна продукція», оскільки існує продукція виготовлена та розповсюджена з додержанням авторських прав і суміжних прав, та виготовлена і розповсюджена з їх порушенням [5, с. 48].

У цивілістичній доктрині усталеним є розподіл правопорушень на ті, які посягають на майнові інтереси суб'єктів авторського права і суміжних прав та такі, що спрямовані на порушення особистих немайнових прав зазначених суб'єктів. Слід зазначити, що зазвичай, у сфері авторських правовідносин правопорушник не має на меті своїми діями безпосередньо порушити особисті немайнові права суб'єктів авторського права і суміжних прав. У більшості випадків вони супутні при правопорушеннях, спрямованих на порушення виключних майнових прав суб'єктів авторського права і суміжних прав.

Стрімкий розвиток цифрових технологій, з їх невичерпними можливостями щодо перетворення будь-якого об'єкта авторського права і суміжних прав у цифрову форму, створив серйозну загрозу для ефективного застосування існуючих способів захисту авторського права і суміжних прав, оскільки відбувається розрив між конкретним правопорушенням та конкретними способами захисту від такого правопорушення. Тому при класифікації порушень авторського права і суміжних прав слід враховувати: по-перше, відомі та нові способи використання об'єктів авторського права і суміжних прав; по-друге, нові, раніше не відомі та технічно складні способи порушення авторського права і суміжних прав; по-третє, відповідні та адекватні порушенням способи цивільно-правового захисту. Ефективність способів цивільно-правового захисту визначається через їх адекватність способам правопорушення та терміном відновлення порушених прав із компенсацією негативних наслідків, завданих порушенням.

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що ефективність захисту авторського права залежить від наявності відповідного державного механізму попередження й припинення правопорушень, а також спрощення процедури доведення порушення в сфері авторського права, притягнення порушника до відповідальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон, ВР України, від 23.12.1993 р., № 3792-ХІІ «Про авторське право і суміжні права». – 3 с. – С. 2.;
2. Мамаєва М. Рівень піратства в ІТ-секторі України становить 86% // Інформаційна агенція Голос // Суспільство. – 2011р. – 243 с. – С. – 75.;
3. Кодекс про адміністративні правопорушення, ВР УРСР, від 07.12.1984 р., № 8073-Х «Кодекс України про адміністративні правопорушення», – 14 с. – С. – 2.;
4. Кодекс кримінальний, ВР України, від 05.04.2001 р., № 2341-ІІІ, «Кримінальний Кодекс України», – 13 с. – С. – 5.;
5. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін. – К.: Українська енциклопедія, 2003. – Т. 5: П-С. – 736 с. – С. 48.

В. В. Литвяк,
студентка ІV курсу
Криворізького факультету,
Національний університет «Одеська юридична академія»

МОДЕЛІ МЕДІАЦІЇ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

З прийняттям Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК України) українське законодавство отримало низку новел, серед яких інститут примирення потерпілого та правопорушника. Як підтверджує практика багатьох передових країн, застосування такої процедури – це пріоритетний компонент світової політики, спрямований на забезпечення принципу процесуальної економії та права кожної особи на позасудове врегулювання спору. Саме тому поступове впровадження норм медіації до вітчизняного кримінального процесу зайвий раз свідчить про важливість даного механізму для побудови демократичної правової держави, чим і обумовлюється актуальність нашої роботи.

Таким чином, метою даного дослідження є комплексний аналіз моделей медіації в кримінальному провадженні, їх порівняльно-правова характеристика, виявлення переваг та недоліків кожної з них. Вивченням даного питання в різний час займалися такі вчені, як: О.В. Белінська, Г.В. Єрмоєнко, І.Н. Звягіна, В.В. Землянська, Ю.А. Ліхолєтова, Н.В. Нєстор, А.Р. Туманянц, та інші.

Перш ніж перейти до безпосереднього вивчення моделей примирення потерпілого та правопорушника, необхідно навести поняття медіації. В українській правничій науці не існує єдиного погляду на формулювання дефініції для даної процедури, кожен дослідник трактує її зі своєї точки зору. Саме тому, вважаємо за потрібне запропонувати своє визначення. На нашу думку, медіацією в кримінальному провадженні називається процедура примирення між потерпілим та